

“1000 JAAR OOST - KRONIEK VAN EEN GEHUCHT”

Een kleine parel met een rijke geschiedenis

“We sturen je naar Oost”, werd wel gezegd tegen stoute kinderen. Ook werd wel gesproken over een ballingsoord. Maar wie nauwkeurig kijkt, ziet een plaats die een kleine parel vormt in het Texelse landschap en kan bogen op een rijke geschiedenis.

Was getekend Martin Vlaming, geboren op Oost, de 9e generatie van die familie aldaar. De Amsterdamse antropoloog dook diep in de geschiedenis van zijn geboortegrond en presenteerde op de Groene Weide zondag zijn boek “1000 jaar Oost - Kroniek van een gehucht”. Nu is het buurtschap met zo’n veertig huizen omgeven door boerenland, maar tot de inpoldering van Het Noorden lag het afgelegen op het uiterste puntje van een landtong in de Waddenzee, een uitloper van de keileemrug uit de voorlaatste IJstijd. Een plaatsje bevolkt door een volk dat een taaie strijd om het bestaan voerde en zich in leven hield met boeren, vissen, stropen en juten. Bewoond door families als de Vlamingen, Brouwers en Duinkers. Ooit stond er een stenen kerk, een kerkraam daarvan bevindt zich nog in Oost nr. 101. Het kerkje had drie voorgangers en de vondst van een sarcofaag wijst er op dat de oude dorpskern nog voor het jaar 1000 moet zijn ontstaan. Het kerkje van Oost is in 1409 afgebroken, zes jaar later ontving Texel stadsrechten. “Oost is iets afgenomen, en Texel kreeg er iets bij.” De reden van de ontkerkelijking van Oost

is mogelijk politieke rivaliteit, maar er kan ook een praktische oorzaak zijn geweest. Door de bedijking is de begaanbaarheid van het land verbeterd, waardoor de kerk in Oosterend voor iedereen goed te bereiken was. Ander belangrijk gebouw op Oost was de steenfabriek, gebouwd in 1637 bij de dijk. De steenbakkerij is daar neergezet voor de bouw van stenen voor de regentenwoning aan de Groenplaats in Den Burg. Vlaming had te plekke gezocht, maar geen stenen aangetroffen die daar ooit gebakken moeten zijn. Hij toonde er wel eentje die hij had gevonden en mogelijk uit oven zelf komt. Ander belangrijk gebouw staat er nog steeds: de school. Gebouwd in 1919, toen na de inpoldering de landbouw floreerde. Met afstand het grootste gebouw op Oost en de derde school in het buurtschap. De school is geen lang leven beschoren, in 1934 valt het onvermijdelijke doek. Het boek verhaalt ook over VIOS (Vooruitgang Is Ons Streven), opgericht in 1930 en opgedoekt in 1960. Markante bewoners passeren ook de revue. Apart hoofdstuk is gewijd aan Flors Dekker, wegens zijn flamboyante voorkomen en excentrieke

ideeën wel de “Rabbi van Het Noorden” genoemd. Ondernemend ook. Hij realiseerde een weegbrug bij de Loswal, was politicus en stichter van het Prins Hendrikhotel. Maar volgens Vlaming ook een “wereldvreemd utopist”, die eigenhandig de Kerkenvlakte ten oosten van De Een-dracht wilde bedijken en er een gemeen-

schap wil stichten. Wat ophoudt als hij overlijdt. “Het dijkje van zijn gedroomde Utopia klotst langzaam weg in de Waddenzee.” Want altijd is daar de zee oftewel ‘De Grote Baas’, zoals de Oosters zeggen. Oost ging nooit mee in de vaart der volken, projectontwikkelaar meden het. “Achteraf gezien een Godsgeschenk”,

doelt Vlaming op de authenticiteit. “1000 jaar Oost” is een grondige geschiedschrijving, die op onderhoudende wijze en geïllustreerd wetenswaardigheden over Oost en z’n bewoners schetst. En verhalen en anekdote’s in de context van de “grote” geschiedenis plaatst. Uitgegeven door Elikser Uitgeverij, te koop voor €24,50.

Martin Vlaming (in colbert), schrijver van het boek “1000 jaar Oost” Hier leidt hij Oosters en anderen rond bij zijn geboortehuis.

Foto: Gerold Timmerman